

Haja-asutuksen jätevesisäädökset uudistuivat vuonna 2011

TIINA PAJU

Muutoksilla varmistettiin tarvittavien investointien kohtuus sekä ikäkäiden ja vaikeassa elämäntilanteessa olevien mahdollisuus saada vapautus vaatimuksista.

Säädöksissä säilytettiin riittävä ympäristönsuojelun taso. Se täyttää esimerkiksi Itämeren suojelukomissio HELCOMin suosituksen. Kiinteistönomistajan kannalta on tärkeää ehkäistä lähiympäristön kuten kaivoveden pilaantumista ja muita hygieenisia haittoja.

Mitä edellytetään?

Kiinteistöllä on oltava sellainen jätevesien käsittelyjärjestelmä, jolla voidaan normaalioloissa saavuttaa riittävän tehokas

puhdistustaso. Herkästi pilaantuvilla alueilla, kuten rannoilla, kunta voi edellyttää tiukempaa puhdistustasoa.

Puhdistusvaatimusten toteuttaminen edellyttää aina kiinteistökohtaista arviointia. Tarvittavat toimenpiteet eivät välttämättä ole isoja tai vaadi mittavia investointeja. Esimerkiksi valtaosalla vapaa-ajan asuntoja lainsäädäntö ei aiheuta mitään rakentamistoimenpiteitä.

Kiinteistöllä on oltava kirjallinen selvitys sen jätevesijärjestelmästä sekä järjestelmän käyttö- ja huolto-ohje. Nämä on oltava, vaikka jätevesijärjestelmää ei tarvitse korjata tai uusita.

Lainmuutos tuli voimaan 9.3.2011 ja uusi asetus 15.3.2011. Uudisrakentamista vaatimukset koskevat heti. Ennen vuotta 2004 rakennetuissa kiinteistöissä vaatimukset tulee täyttää 15.3.2016 mennessä.

Lue lisää ympäristöhallinnon hajajätevesisivustolta:

www.ymparisto.fi/hajajatevesi

Keskeiset muutokset jätevesisäädöksiin

- Käsittelyvaatimuksia lievennettiin. Pääsäännöksi tuli aiempaa matalampi puhdistustaso. Kunta voi ympäristönsuojelumääräyksissään edellyttää tiukempaa puhdistustasoa esimerkiksi ranta- ja pohjavesialueilla. Ennen uudistusta pääsääntönä oli tiukempi puhdistustaso, josta kunta saattoi poiketa alaspäin.
- Vaatimuksista vapautettiin kiinteistöllä vakituisesti asuvat omistajat, jotka ovat täyttäneet 68 vuotta lain voimaan tullessa.
- Tarkennettiin ns. sosiaaliset perusteet, joiden perusteella kunnalta voi hakea viiden vuoden mittaista vapautusta vaatimusten täyttämistä.
- Lain siirtymäaikaa pidennettiin kahdella vuodella eli vuoden 2016 maaliskuuhun saakka.

Poikkeukset säädösten noudattamisesta

- **HAKEMUKSESTA:** Erityisen vaikeassa elämäntilanteessa olevat, kuten työttömät ja pitkäaikaisaikaat, voivat saada vapautuksen asetuksen vaatimusten noudattamisesta. Vapautusta haetaan kunnalta ja se myönnetään viideksi vuodeksi kerrallaan.
- **AUTOMAATTISESTI:** Puhdistustasoa koskevan vaatimuksen noudattamisesta vapautuvat kiinteistönomistajat, jotka asuvat kiinteistöllä vakituisesti ja ovat täyttäneet 68 vuotta ennen 9.3.2011. Jos kiinteistön jätevesistä kuitenkin aiheutuu ympäristön pilaantumisen vaaraa, voi kunnan ympäristönsuojeluviranomainen puuttua asiaan.

Ikäpoikkeus ei koske:

- vapaa-ajan asuntoja
- jos kiinteistön omistaa useampi asukas, joista yksi tai useampi on alle 68-vuotias
- jos kiinteistöllä asuu yli 68-vuotias, mutta kiinteistön omistaa joku muu.

Keskeiset säädökset

Ympäristönsuojelulain

3 a luku: Laissa säädetään puhdistustasovaatimuksen perusteista sekä mahdollisuudesta poiketa vaatimusten noudattamisesta. Voimaan 9.3.2011.

Valtioneuvoston

asetus talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (209/2011): Ns. hajajätevesiasetus, joka määrittelee puhdistustasot orgaaniselle aineelle, fosforille ja typelle sekä siirtymäajan pituuden. Asetuksessa säädetään myös jätevesijärjestelmän rakentamista koskevan suunnitelman sisällöstä sekä käyttö- ja huolto-ohjeesta. Voimaan 15.3.2011.

Vesihuoltolaki: Viemäröinnin ja muun vesihuollon järjestämistä, vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden hyväksymisestä kunnassa ja laitosten toiminnasta säädetään vesihuoltolaissa.

Maankäyttö- ja rakennuslaki: Jätevesijärjestelmän suunnittelua ja rakentamista ohjaa myös maankäyttö- ja rakennuslaki.

KESKEISET SÄÄDÖKSET

Säädösten edellyttämä puhdistustaso

Uudessa hajajätevesiasetuksessa talousjätevesien puhdistukselle on määritelty vähimmäisvaatimustaso sekä ohjeellinen ankarampi puhdistustaso. Kunnat voivat soveltaa ankarampia puhdistusvaatimuksia herkästi pilaantuvilla alueilla.

Vaadittava puhdistustaso tarkoittaa keskimääräistä puhdistustulosta. Käytännössä puhdistustulos voi välillä vaihdella esimerkiksi sääolojen tai kiinteistön käytön muutoksista johtuen, ja silti järjestelmä täyttää lain vaatimukset.

Prosentit kertovat, kuinka suuri osuus käsittelemättömän jäteveden lika-aineesta on poistettava.

VÄHIMMÄISPUHDISTUSTASO:

- orgaanisen aineen osalta 80 %
- kokonaisfosforin osalta 70 %
- kokonaistypen osalta 30 %

ANKARAMPI PUHDISTUSTASO:

- orgaanisen aineen osalta 90 %
- kokonaisfosforin osalta 85 %
- kokonaistypen osalta 40 %

tamisesta. Lisäksi esitettiin täsmennyksiä ns. sosiaaliin perusteisiin, joilla vaatimusten noudattamisesta voisi saada lykkäystä, sekä kahden vuoden pidennystä siirtymäaikaan.

- Helmikuussa 2011 eduskunta hyväksyi lakimuutoksen ja maaliskuussa valtioneuvosto antoi asetuksen, joilla uudistukset toteutettiin ja jäteveden puhdistustason vaatimuksia muutettiin.
- Uudet haja-asutuksen jätevesienkäsittelyä koskevat säädökset tulivat voimaan maaliskuussa 2011.

Taustaa

- Vuonna 2004 haja-asutuksen jätevesien käsittelyä koskevia säädöksiä uudistettiin. Vanhoille kiinteistöille annettiin 10 vuotta aikaa päivittää jätevesijärjestelmät. Aiempi vanhentunut lainsäädäntö oli vuodelta 1961.
- Vuonna 2009 ympäristöministeriö teetti selvityksiä keinoista, joilla haja-asutuksen jätevesien käsittelyn tehostamista voitaisiin edistää.
- Syksyllä 2010 hallitus ehdotti lakimuutosta, jolla 68 vuotta täyttäneet vapautettaisiin käsittelyvaatimusten noudat-

SEPPÖ LEINONEN

Jos jätevesijärjestelmä täytyy uusia tai vanhaa tehostaa:

1. Selvitä kunnasta, voiko kiinteistön liittää vesihuoltolaitoksen viemäriverkostoon.
2. Tutki mahdollisuutta yhteiseen viemärintiin tai käsittelyjärjestelmään alueella tai naapurien kanssa.
3. Jos päädyt kiinteistökohtaiseen ratkaisuun, käytä pätevää suunnittelijaa.
4. Suunnittelija tekee suunnitelman kiinteistöllesi sopivasta jätevesijärjestelmästä.

Tarkemmat ohjeet löydät ympäristöhallinnon palvelusta:
www.ymparisto.fi/hajajatevesi

AINA EI TARVITA MUUTOKSIA

Jätevesien käsittelyjärjestelmän ei tarvitse täyttää puhdistustasoa koskevia vaatimuksia, jos

- Kiinteistön jätevedet johdetaan tai tullaan johtamaan vesihuoltolaitoksen viemäriverkostoon.
- Kiinteistön jätevesien määrä on vähäinen eikä vesikäymälää ole.
- Kiinteistöllä on velvollisuus hakea ympäristölupa.
- Kaikki kiinteistöllä vakituisesti asuvat kiinteistönomistajat ovat täyttäneet 68 vuotta ennen 9.3.2011.
- Kunta on myöntänyt lykkäystä vaatimusten noudattamisesta vaikean elämäntilanteen vuoksi.

Lisätietoa:

Ympäristöhallinnon hajajätevesisivusto: www.ymparisto.fi/hajajatevesi
Tietoa jätevesijärjestelmistä: www.ymparisto.fi/puhdistamosivusto
Selvitys jätevesijärjestelmästä: www.ymparisto.fi/hajajatevesi > [selvitys jätevesi-järjestelmästä](#) sekä [käyttö- ja huolto-ohje](#)

Kunnat: tutustu oman kuntasi ympäristönsuojelua käsitteleviin [www-sivuihin](#). Saat lisätietoa myös kuntasi ympäristönsuojeluviranomaiselta ja rakennusvalvonnasta.

Suunnittelijoita löydät esimerkiksi:

Alan yrittäjien hakukone: www.viesuojelu.fi/jatevesi > [alan yrittäjä FISE-päteviä hajajätevesisuunnittelijoita: www.fise.fi > päteväksi todetut henkilöt > suunnittelu > uudisrakentaminen > haja-asutuksen VHS](#)
Alan yhdistys HaVeSu ry: www.havesu.fi